

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Officium, ac finis Oratoris Christiani, Cap. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

Insomniis S.
Greg. Naz.

somnium describens suum, pleræque à nobis dictorum comple-
ctitur. Suauiter (inquit) dormiebam, cum repente Anasta-
sia se se mihi in somnis obtulit, subijcit in somnium his verbis:
sublimi quidem throno, sed non elato, aut supercilioso animo
(neque enim, ne per somnum quidem, superbiam unquam, vel
arrogantiam colui) insidere mihi videbar, vtrinque porro, in-
ferioribus tamen subsellijs presbyteri, hoc est, gregis Chri-
stiani duces condebant. At verò Diaconi candidis vestibus
ornati stabant, angelici splendoris speciem præferentes. Plebs
autem partim circum cancellos, apud more fusa erat.
(Certatim enim omnes incumbebant, ut proximum quemque
suggesto nostro locum obtinerent) partim ad me audiendum
confluens, vestibuli angustia premebatur, auribus nimirum,
ac pedibus æque festinans, partim ex foro vicisque Urbis ad
sermones meos accurrebat. At vero sanctæ Virgines viæ cum
grauibus matronis, è sublimi tecto, castissimas sermonibus
meis aures inclinabant, nam hunc quoque mihi ludum nox fin-
gebat. Distinctim autem plebs stabat, sermonis nostri audien-
di cupiditate flagrans; Alij humilem, facilemque exposcebant,
ij nempè, qui sursum tendere vel nolebant, vel certe nesciebant.
Alij contra volubile ac excelsum dicendi genus flagitabant, hi
nimirum, quibus altissima quæque, tam sacra quam prophane
sapientiæ dogmata inuestigare ac perscrutari cura erat. Mihi
verò sola adoranda Trinitas triplici pulchritudine splendens
ex ore fluebat, idque & robusta voce, firmisque lateribus, & ve-
hementi aduersariorum dogmatum insectatione faciebam.
Atque alij quidem sermonem nostrum miris laudibus effere-
bant, alij silentio atque admiratione defixi tenebantur, alij
partim verbis, partim animo solo stridebant, alij denique ve-
lut fluctus quidam vento excitati pugnabant. Et addit: Omnes
ego orationis suauitate demulcebam; hac ego voluptate per-
fruebar, cum subito mihi gallorum cantus somnum, simulque
cum somno Anastasiam ex oculis excussit. Sed nos ad officium
oratoris descendamus.

Officium ac finis Christiani Oratoris Cap. VI.

Statuendum principio est, quodnam sit nostri concionato-
ris munus, & in quem finem omnis eius oratio, ac diligen-
tia dirigatur. Hoc enim bene perspecto, facile apparebit, &
qualem ipsum oporteat esse moribus, ac scientia; & quo dicen-
di ge-

di generè, & qua prudentia, & industria uti debeat, quæ sunt tres operis huius partes: cum ex officio, & sine proposito, eorum, quæ ad finem consequendum adhibentur, cognitio & modus pendeat. Neque verò in facultatis cuiusquam professore, quæcunque tandem ea sit, aliud desiderari iure potest, nisi ut illa præstet, quæ muneris sui ratio postulat; quemadmodum, & contrario merito argui solet is, qui artem quampiam sibi arrogans, non ea teneat, quæ ad eius functiones ritè obeundas requiruntur. Porro Christianus orator (ut paucis ac simpliciter describatur) est instrumentum Dei, per verbi diuini apposite ad persuasionem tractati, ministerio gloriæ eiusdem Dei & salutis animarum inserviens. Concionatorem esse instrumentum definiit S. Greg. Naz. Concionator (ait) multifidi instrumenti cuiusquam musici in modum, varijs pulsibus opus habet. Quod fanè mihi Deus ipse in D. Paulo (quem hierarchicæ eloquentiæ exemplar, & omnium Euangelicorum concionatorum principem, & magistrum facimus) appositè videtur describere, cum de eo ad Ananiam: Vade, inquit, quia vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram gentibus & regibus. Vasis quidem nomine constat apud Hebræos significari quod nos vulgò instrumentum appellamus, id est, quod operi alicui efficiendo comparatum est. Est autem instrumentorum maxime proprium, ut ea non sua sponte moueantur, nec suo proptere motu; sed ut aliena vi, & impulsu agitentur externo. Vnde intelligi potest, diuini verbi præcones, quoniam vasa & instrumenta sunt, nihilò magis agere posse sine Deo, quam aut sine tibiçine tibiæ modulatè canere, aut securis & ferrula, (ut scriptum est apud Isaiam) per se opus aliquod possint efficere. Tale se instrumentum esse Dei agnoscit Paulus, cum illa scribit ad Coloss. Christum annuntiamus corripientes omnem hominem in omni sapientia; ut exhibeamus omnem hominem perfectum in Christo Iesu, in quo & laboro, certando secundum operationem eius, quam operatur in me in virtute.] Christum Seruatorem mundi prædicare, hominum animos à peccatis detertere, mores eorum ad Euangelij normam dirigere, Christiani concionatoris præcipua munera sunt. In ijs muneribus officijque exequendis quantum potuerit ex se præstare Apostolus, nonne apertè indicat, cum dicit, profecisse se & elaborasse secundum operationem virtutis eius, quam in se operatus sit Deus? scilicet quantum hic operis, operæque perfectum est; diuinæ opis est: Deo quippè vires suggerente, præclara illa ope

Descriptio
Christiani o-
ratoris.

1. Apolog.

Act. 9.

Orator est
instrumentum
Dei.

Cap. 10.

Cap. 1.

ra omnia perfici certum est: homo instrumenti instar, Deo agēte atque impellente, mouetur. Id ipsum verò nobis idem Apostolus planius explanat. Pro Christo, (inquit) legatione fungimur, tamquam, Deo exhortante per nos, obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo.] Equis enim non hinc intelligat, concionatorem sic administrum, & adiutorem esse Dei, planè vt ex ore hominis loquatur Deus, vt ipsa concionatoris oratio, hortatio quædam sit & admonitio Dei? Quid enim aliud illa sibi verba volunt, (Tamquam Deo exhortante per nos, obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo) nisi concionatorem sic à Deo legari ad homines, vt non tam concionator, quam Deus ipse reconciliandæ pacis auctor atque hortator esse censeatur? Primo quidem Deus Christum Vnigenitum filium suum misit in terras, vt pacis fœdus cum hominibus feriret: deinde Apostolos, ceterosque concionatores legatos misit, vt pacem confirmarent, direptam redintegrarent. Igitur auctor princeps, & Dux pacis Deus est; Concionator Dei legatus est, interpret, internuncius, pacis sequester, adiutor & administrator. Breuiter dicam, concionator vocale instrumentum est Dei, & organum cæleste, in quo diuini modulamen resultat oraculi, & Dei Spiritus intus operatur. Isaias Ioannem antecurforem Domini, veterum Prophetarum concionatorem maximum, non dubitauit vocem appellare vociferantis in solitudine, & vias Domini præparantem, hoc est, hominum animos à vitijs ad Deum reuocantem, tumentia & elata Phariseorum corda, veluti montes, deprimentem, contempta & abiecta, quasi valles, extollentem & ad sublimiorem statum euehentem. Talis vox est concionator, cuius vocis munia quæ sint, nosse si cupias, Audi Bonauenturam ex Gregoriphar. c. 34. & eadem verba habet Dionysius Papa. Sit (inquit) lingua nostra bonis fomentum, malis aculeus, tumidos retundat, iratos mitiget, pigros exacuat, desides hortatu succendat, refugientibus suadeat, asperis blandiatur, desperatos cõsoletur, vt qui Doctores dicimur, viam salutis gradientibus ostendamus. Similia his Aug. qui benè, personam, officium, ac finem concionatoris ita describit. Debet (inquit) diuinorum rerum tractator, & doctor, ac debellator erroris, bona docere, mala dedocere, atque in hoc opere sermonis conciliare auersos, remissos erigere.]

Exempla oratorum. Tale munus in veteri testamento omnes Prophetæ exercuerunt, inter quos eximij Isaias & Hieremias, quorum alter, post pur-

purgata labia ignito zeli diuini carbone, à Deo ad prædicandum missus, ait. Dominus dedit mihi linguam eruditam, vt sciam sustentare eum, qui lapsus est verbo.] Alter ab vtero matris necdum natus, ad hoc tamè destinatus, audiuit à Deo quid sibi oneris imponeretur: Ecce constitui te hodie super gentes & super regna, vt euellas, & destruas, & dissipes, & disperdas, & ædifices & plantes. In nouo autem testamento, præter Apostolos, aliosque Apostolicos viros, optimum concionatorem, referunt Timotheus & Titus, quos ad Dei verbum disseminandum Paulus elegit. Hos autem idem Apóstolus sui muneris sæpè ac multipliciter commonet. Ad Titum: Tu autem loquere quæ decent sanam doctrinam. & postquam Christi gratiam Saluatoris nos erudientis proposuisset, & charitatem eius erga nos commemorasset, qui dedit semetipsum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum, concludit: Hæc loquere, & exhortare, & argue cum omni imperio; nemo te contempnat. Ad Timotheum verò: Hoc præceptum (inquit) commendo tibi, fili Timothee, secundum præcedetes in te prophetias, vt milites in illis bonam militiam, habens fidem & bonam conscientiam. Et iterum. Attende lectioni, exhortationi, doctrinæ; hoc enim faciens, & te ipsum saluum facies, & eos qui te audiunt. Rursus. Noli erubescere testimonium Domini nostri, sed collabora Euangelio secundum virtutem Dei, qui nos liberauit & vocauit vocatione sua sancta. Addit. Tu verò permane in his, quæ didicisti, & credita sunt tibi, quia ab infantia faceras literas nosti, quæ te possunt instruere ad salutem per fidem, quæ est in Christo Iesu. Denique. Testificor coram Deo, & Iesu Christo &c. prædica verbum, insta &c. Et infert: Tu verò vigila, in omnibus labora, opus fac Euangelistæ, ministerium tuum imple, sobrius esto.

Qua nam Oratori circa munus suum consideranda sint. Cap. VII.

EX his quæ diximus, quem optimè institui cupimus concionatorem diligenter monitum velim, vt ad sui officij partes sæpè animum aduertat, atque attenda meditatione crebro in memoriam reuocet, quid sibi muneris à Deo sit iniunctum. qua in re, quatuor hæc capita sibi proponat: Primum, se ad illud officium à Deo esse destinatum, in quo de ipsius Dei

1s. 50.

Timotheus
& Titus.

Cap. 3.

Ep. 1. c. 1.

Ep. 1. c. 4.

Ep. 2. c. 1.

Ep. 2. c. 3.

Cap. 4.

Gloria Dei.

Gloria,